

Leidraad Bebording Route Gevaarlijke Stoffen Zuid-Holland Zuid

Aan De gemeenten in Zuid-Holland Zuid, Rijkswaterstaat en de provincie Zuid-Holland
Van M. Jongerius, Omgevingsdienst ZHZ

Dossier	Project	Kenmerk
Datum	15 november 2016	
Onderwerp	Leidraad Routeringsbebording	

Doel van deze leidraad is om binnen de regio Zuid-Holland Zuid tot een voor ieder zo'n eenduidig mogelijke en samenhangende bebordingsaanpak en bebordingsplannen te komen. Deze leidraad is opgesteld door de coördinator van het project 'Routering transport gevaarlijke stoffen' in Zuid-Holland Zuid. Het betreft een leidraad en geen verplichting. De leidraad is besproken met Rijkswaterstaat ZH en de provincie Zuid-Holland. Rijkswaterstaat toetst bebordingsplannen voor haar wegen aan haar interne CROW-richtlijn 222 en haar interne uitwerking daarvan welke niet beschikbaar wordt gesteld. Rijkswaterstaat voelt om deze reden zich niet gebonden aan de inhoud van deze leidraad.

Routeplichtige gevaarlijke stoffen

Gevaarlijke stoffen als bedoeld in bijlage 2 art 4 van de Regeling vervoer over land van gevaarlijke stoffen (VLG).

Het VLG zal op dit punt in 2011 aangepast worden en hierbij in overeenstemming gebracht worden met de sinds 2010 geldende categorie-indeling voor wegtunnels zoals opgenomen in de wijziging van de Regeling vervoer over land van gevaarlijke stoffen van 11 december 2009.

Bebording van de routering

Na aanwijzing van een route voor transport van gevaarlijke stoffen door de gemeenteraad, dient deze route te worden aangegeven met borden van het model K14 (Wvgs, art. 20). Model K14 is het oranje bord met de zwarte stip en pijl, zoals genoemd in bijlage 1 van het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens (RVV) 1990 (zie ook figuur 1).

Figuur 1: Verkeersbord model K14

In deze leidraad wordt een handreiking aangedragen met betrekking tot de bebording van de routering gevaarlijke stoffen. Het doel van deze notitie is:

- ⌚ Het nastreven van een vaste structuur in de bebording van de routering in alle gemeenten in Zuid-Holland Zuid;
- ⌚ Het aangeven van een procedure om borden te plaatsen en te verwijderen.

Allereerst wordt ingegaan op het beborden van verschillende soorten wegen. Belangrijk is dat deze leidraad bedoeld is voor standaard situaties. Wellicht dat voor specifieke locaties in de gemeenten een maatwerkoplossing nodig is, waarin de leidraad niet voorziet. In dat geval luidt het advies de handreiking zo nauwgezet mogelijk te volgen.

In het tweede deel wordt de procedure voor het beborden van rijkswegen en provinciale wegen doorgenomen. In dit deel wordt getracht de rollen van de verschillende partijen zoveel mogelijk te verduidelijken. Bovendien geeft dit deel de procedure weer die gemeenten kunnen volgen bij het plaatsen of verwijderen van verkeersborden op provinciale of rijkswegen.

1. Algemene uitgangspunten voor plaatsing routeringsbebording

Het plaatsen van routeringsbebording dient zich zoveel mogelijk te beperken tot de bebouwde kom respectievelijk tot het doelbewust mijden of benaderen van de bebouwde kom. Dit met bijzondere aandacht voor situaties waarbij sprake is van het van richting veranderen, het doodlopen of van het beëindigen van een route. Dit betekent dat in situaties waarin dit niet het geval is in principe geen bebording geplaatst hoeft te worden ook al is sprake van een gerouteerde weg.

2. Wijze van beborden

In de Richtlijn Bewegwijzering 2014 (CROW publicatie 322 van 23 januari 2014) wordt kort ingegaan op het beborden van rijks- en provinciale wegen. Omdat de inrichting van wegen verschilt wordt er een onderscheid gemaakt naar type weg:

- ⌚ Nationale stroomwegen;
- ⌚ Regionale stroomwegen;
- ⌚ Gebiedsontsluitingswegen;
- ⌚ Gemeentelijke wegen (erftoegangswegen).

In de volgende paragrafen zal per type weg aangegeven worden welke uitgangspunten voor bebording worden nagestreefd. Daarnaast is er aandacht voor doodlopende routes.

2.1 Nationale stroomwegen

Onder deze categorie vallen de autosnelwegen. Binnen Zuid-Holland Zuid zijn dat de A15, de A16, de A27 en de A29. Deze wegen zijn uitgerust met ongelijkvloerse kruisingen met op- en afritten, hebben meerdere rijstroken en zijn ingericht voor een maximum snelheid van 120 kilometer per uur.

De CROW-richtlijn 322 geeft voor deze wegen aan dat de doorgaande route voor transport van gevaarlijke stoffen geen bewegwijzering behoeft. Alleen de afritten waarop aangesloten wordt op een route waar onzekerheid **kan** bestaan of deze aansluit op een verplichte route voor vervoer van gevaarlijke stoffen worden bebord. Aangezien het de vooraanduiding van een route betreft wordt daarom een vierkant, oranje bord met zwarte stip boven de afritbewegwijzering geplaatst, zie figuur 2.

Figuur 2: Vooraanduiding route gevaarlijke stoffen

Om te voorkomen dat langs de wegen een scala aan verkeersborden op verschillende plekken komt te staan, moeten de routeringsborden zoveel mogelijk geïntegreerd worden in de bestaande bewegwijzering (bv. de blauwe ANWB-borden). Op bewegwijzering met een schuin- en omhoog wijzende richtingpijl dient het symbool links van de afritnummeraanduiding bovenop het paneel geplaatst te worden en op de panelen met rijstrookpijlen midden bovenop.

Leidraad autosnelwegen:

- Alleen waar onzekerheid **kan** bestaan of deze aansluit op een verplichte route voor vervoer van gevaarlijke stoffen wordt een afslaan beweging bebord en wel met een vooraanduidingsbord;
- Doorgaande routes worden niet aangegeven;
- Bebording wordt zoveel mogelijk geïntegreerd in de bestaande bewegwijzering;
- De verkeersborden zijn goed zichtbaar en belemmeren niet het zicht op andere borden of wegen.

2.2 Regionale stroomwegen

De categorie regionale stroomwegen bestaat over het algemeen uit de autowegen waar 100 kilometer per uur gereden mag worden. In Zuid-Holland Zuid gaat het om de N3. Vaak zijn deze wegen ook voorzien van ongelijkvloerse kruisingen, maar ook gelijkvloerse kruisingen doen zich af en toe wel voor.

Bij een doorgaande route worden de afritten waar onzekerheid **kan** bestaan of deze aansluit op een verplichte route voor vervoer van gevaarlijke stoffen bebord d.m.v. een vooraanduidingsbord van de route transport gevaarlijke stoffen (figuur 2). Voor de doorgaande route zelf hoeven geen borden geplaatst te worden.

Is geen sprake van een doorgaande route, maar alleen van een afslaan route, dan wordt in ieder geval bebord en wordt gebruik gemaakt van model K14 om de afrit aan te geven.

Voor gelijkvloerse kruisingen geldt dat alleen bewegwijzerde kruisingen bebord worden. Met bewegwijzerde kruisingen wordt bedoeld de kruisingen waar weggebruikers aanwijzingen krijgen voor het bereiken van bestemmingen (plaatsen, industriegebieden, etc.). Niet bewegwijzerde kruisingen worden veelal alleen door vervoerders van gevaarlijke stoffen gebruikt die een bestemming willen bereiken en lokaal bekend zijn. Vervoerders zullen deze wegen alleen gebruiken wanneer zij een herkomst- of bestemming via deze weg willen bereiken.

Leidraad regionale stroomwegen:

- Bij kruisingen worden alleen bewegwijzerde kruisingen bebord en wel voor afslaan beweging via vooraankondigingsbebording waar onzekerheid **kan** bestaan of deze aansluit op een verplichte route voor vervoer van gevaarlijke stoffen;
- Doorgaande routes worden niet aangegeven;
- Bij beëindiging van de doorgaande route wordt de afslaan routebeweging bebord met een bord model K14;
- Bebording wordt zoveel mogelijk geïntegreerd in de bestaande bewegwijzering;
- De verkeersborden zijn goed zichtbaar en belemmeren niet het zicht op andere borden of wegen;
- Bij lichtwegwijzers en handwijzers wordt het betreffende symbool, indien mogelijk vermeld op een aparte arm.

2.3 Gebiedsontsluitingswegen

Onder gebiedsontsluitingswegen worden ook wel de 80 km/uur wegen verstaan. Dit kunnen zowel rijks- als provinciale of in enkele gevallen gemeentelijke wegen zijn. Veelal zijn deze wegen voorzien van gelijkvloerse kruisingen. In Zuid-Holland Zuid gaat het om de volgende wegen:

Hoeksche Waard: de N217, N489, N488, N487, N490 en de N491

Drechtsteden: de N214 en de N915 (omleidingsroute brug over de Noord)

Alblasserwaard en Vijfheerenlanden: de N214, N216, N480, N481, N482, N479, N830 en de N484.

In lijn met de bovenstaande uitgangspunten, worden voor dit soort wegen alleen de bewegwijzerde kruisingen via een vooraankondigingsbord bebord waarbij onzekerheid **kan** bestaan of deze aansluit op een verplichte onderliggende route voor vervoer van gevaarlijke stoffen en wel voor afslaan beweging naar de onderliggende route. Doorgaande routes worden in principe niet bebord. Is geen sprake van een doorgaande route, maar alleen van een afslaan route, dan wordt gebruik gemaakt van model K14 om de afrit aan te geven.

Om te voorkomen dat er op verschillende punten borden aangebracht worden, wordt aanbevolen om deze borden aan te brengen op de reguliere bewegwijzering, maar wel voor de kruising.

Leidraad gebiedsontsluitingswegen:

- Alleen bij niet doorgaande routes wordt bebord volgens model K14;
- Alleen bewegwijzerde kruisingen van een doorgaande route waarbij onzekerheid **kan** bestaan of deze aansluit op een verplichte onderliggende route worden voor afslaande beweging bebord volgens vooraankondigingsbebording;
- Doorgaande routes worden in principe niet aangegeven;
- Bebording wordt zoveel mogelijk geïntegreerd in de bestaande bewegwijzering;
- De verkeersborden zijn goed zichtbaar en belemmeren niet het zicht op andere borden of wegen;
- Bij lichtwegwijzers en handwijzers wordt het betreffende symbool, indien mogelijk vermeld op een aparte arm.

2.4 Gemeentelijke wegen

Onder gemeentelijke wegen worden de wegen verstaan die onder het beheer van de gemeente vallen en geen deel uitmaken van de bovenstaande categorieën. Het betreft dan wegen binnen de bebouwde kom (maximaal 50 kilometer per uur) of ringwegen (maximaal 70/80 kilometer per uur).

Voor deze wegen worden de bewegwijzerde kruisingen voorzien van borden volgens model K14 voor de doorgaande routes én de afslaande routes.

Leidraad gemeentelijke wegen:

- Alleen bewegwijzerde kruisingen worden bebord volgens model K14 (zowel doorgaande als afslaande routes);
- Bebording wordt zoveel mogelijk geïntegreerd in de bestaande bewegwijzering;
- De verkeersborden zijn goed zichtbaar en belemmeren niet het zicht op andere borden of wegen;

2.5 Overige wegen

Het betreft wegen buiten de bebouwde kom (maximaal 50 kilometer per uur) niet in beheer bij de gemeente maar bijvoorbeeld bij een waterschap.

Deze wegen worden in principe niet voorzien van borden volgens model K14 voor de doorgaande routes én voor de afslaande routes.

2.6 Doodlopende routes

In een enkel geval is er sprake van een doodlopende route (let op: dit is niet hetzelfde als een doodlopende weg). Hiervoor luidt in ieder geval het advies om aan het eind van de route een bord K14 te plaatsen met 3 parallelle lijnen die diagonaal op het bord zijn aangebracht (zie figuur 3). In dat geval moet er bij voorkeur ter plaatse de mogelijkheid tot keren aanwezig zijn, bijvoorbeeld in de vorm van een rotonde.

Figuur 3: Bord einde route

Tevens wordt aanbevolen om aan het begin van de doodlopende route een wit onderbord met zwarte letters aan te brengen met een mededeling die aangeeft dat het hier een doodlopende route betreft.

Leidraad doodlopende routes:
<ul style="list-style-type: none">• Het einde van een doodlopende route wordt aangegeven met een K14 bord met diagonale strepen;• Het begin van een doodlopende route wordt voorzien van een wit onderbord met zwarte letters met aanduiding van de doodlopende route.

2.7 Bebording wegtunnels

Figuur 4: tunnelbebording wegtunnels te weten de Heinenoordtunnel (A29)

De hierboven geschetste routeringsbebording mag niet in strijd zijn met de bebording (model C22a uit bijlage 1 RVV) verband houdende met de gesloten verklaring van wegtunnels voor het vervoer van daartoe in het in VLG Bijlage 2 art 4 aangewezen categorieën van gevaarlijke stoffen (figuur 4). In Zuid-Holland Zuid is sprake van een drietal categorie C wegtunnels te weten de Drechtunnel (A16), de Noordtunnel (A15) en de Kiltunnel (N217). en van een categorie D

Door al deze tunnels mogen geen routeplichtige gevaarlijke stoffen worden vervoerd.

De beheerder van een wegtunnel dient zorg te dragen voor deze bebording.

3. Rolverdeling en procedure tot plaatsing

Het beborden van de routing is primair een lokaal en regionaal veiligheidsbelang van de gemeenten. Daarom is de centrale rol bij het realiseren van bebording van de routing weggelegd voor de gemeente.

Het wegbeheer is in Nederland ondergebracht bij verschillende partijen. Binnen Zuid-Holland Zuid zijn van belang:

- ⌚ Rijkswaterstaat;
- ⌚ Provincie Zuid-Holland;
- ⌚ Gemeenten Zuid-Holland Zuid.

Het plaatsen van borden is met beleid, regels en procedures omkleed welk per wegbeheerder verschillen. Uitgangspunt is dat alle wegbeheerders aan de plaatsing van de bebording hun medewerking verlenen. Om dit tot een goed einde te brengen dient aan een aantal randvoorwaarden voldaan te worden.

3.1 vergunning-/goedkeuringsprocedure plaatsing bebording langs rijks- en provinciale wegen

Om routeringsborden langs wegen in beheer bij het rijk te mogen plaatsen is een vergunning op grond van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) vereist. De aanvraag om vergunning wordt door Rijkswaterstaat getoetst aan de interne CROW-richtlijn 222 en een interne notitie waarin deze verder is uitgewerkt. Een uitgewerkt bebordingsplan dient onderdeel van de aanvraag te zijn.

Op grond van het Besluit leges Wet beheer rijkswaterstaatswerken moet leges betaald worden voor de vergunning en tevens moeten de door rijkswaterstaat hiertoe gemaakte externe advieskosten betaald worden.

Zie voor procedure ook www.rijkswaterstaat.nl/vergunningen.

De plaatsing van routeringsborden langs wegen in beheer bij de provincie en waterschap dient in overleg met de provincie resp. waterschap tot stand te komen.

Een aanvraag om vergunning kan ingediend worden bij:

Voor alle provinciale wegen	Provincie Zuid-Holland Dienst Beheer Infrastructuur Afdeling District Landelijk gebied Postbus 90602 2509LP DEN HAAG
Voor rijkswegen binnen Zuid-Holland Zuid	Rijkswaterstaat West Nederland District Zuid Postbus 556 3300AN, ROTTERDAM
Voor waterschapswegen	Waterschap Hollandse Delta Wegbeheer Postbus 4103 2980 GC RIDDERKERK

3.2 Extra bebordingsmogelijkheden rijks- en provinciale wegen

Met Rijkswaterstaat ZH en de provincie is vooroverleg gevoerd. Dit op basis van de uitgangspunten van deze leidraad en op basis van de richtinggevende regionale uitgangspunten met betrekking tot de afwikkeling van het bovenlokale vervoer van gevaarlijke stoffen.

Hieruit is gebleken dat voor rijkswegen deel uitmakend van het basisnet vervoer gevaarlijke stoffen, naast de huidige tunnelbebording geen extra routeringsbebording gewenst is.

Voor te routeren provinciale wegen gaat het in eerste aanleg om mogelijke extra bebording op de N216 bij de kruising met de A15, de kruising van de N481 met de N480, de kruising van de N479 met de N480, de N216 bij het veer naar Schoonhoven, de N479 bij het veer naar Bergstoep, de N482 nabij bebouwde kom Sliedrecht, de N217 bij het veer naar Hekelingen en wellicht de N217 nabij bebouwde kom Oud-Beijerland.

Nadat met de regiogemeenten, op basis van deze leidraad en de regionale routeringsuitgangspunten overleg is gevoerd over de door hen gewenste routing en routeringsbebording zal over het laatste nader overleg gevoerd worden met de provincie Zuid-Holland over de plaatsing van routeringsbebording.

3.3 Het bebordingsplan

De gemeente dienen, mede ten behoeve van bovengenoemde overleg, een bebordingsplan op te stellen.

In een bebordingsplan wordt aangegeven op welke locaties welke borden moeten worden aangebracht en waar daarbij reeds in deze bebording is voorzien. Dit rekening houdend met de richtinggevende regionale uitgangspunten en met wat hierover in regionaal verband is afgesproken met de provincie en waterschap. Per locatie wordt geïventariseerd of de bebording geïntegreerd kan worden in de bestaande bewegwijzering of dat er een apart bord aangebracht moet worden. In beide gevallen wordt de locatie en hoogte van het bord benoemd. In het geval van integratie in bestaande bewegwijzering wordt ook het unieke nummer van de bewegwijzering vermeld, zodat de betreffende wegbeheerder direct inzichtelijk heeft om welk bord het gaat.

Leidraad minimale inhoud bebordingsplan:

- Een overzicht van de locaties waar de bebording wordt aangebracht (met een toegevoegde overzichtskaart);
- Benoeming van de unieke nummers van de bestaande bewegwijzering waar het bord bij wordt geplaatst;
- Benoeming van plek bevestiging bord (locatie en hoogte);
- De uitvoering van het bord;
- Een planning en verdeling van de werkzaamheden;
- Een kostenraming en –grondslag;
- Een overzicht van de benodigde maatregelen om de werkzaamheden uit te kunnen voeren.
- **p.m. (overige eisen van RWS en provincie)**

Om tot een succesvolle samenwerking met niet gemeentelijke wegbeheerders te komen is het verstandig met hen overleg te voeren over een concept-bebordingsplan.

Ten aanzien van de bebording van niet gemeentelijke wegen is het aan te bevelen hiervoor afzonderlijke, onderling afgestemde, (sub)regionale bebordingsplannen te maken. De redenen hiervoor zijn:

- het is het meest praktisch voor de betreffende wegbeheerder en de weggebruiker als een weg, die door meerdere gemeenten loopt, op één moment van verkeersborden wordt voorzien; de overlast voor weggebruikers door wegwerkzaamheden wordt daardoor tot een minimum beperkt;
- er hoeft per wegbeheerder slechts éénmaal toestemming gevraagd te worden. Een gemeentelijke wegbeheerder kan dergelijke bebordingsplannen voorbereiden namens en afgestemd met alle (sub)regiogemeenten met een route gevaarlijke stoffen en deze vervolgens met mandaat namens de (sub)regiogemeenten met de provincie afkaarten.

3.4 Procedure bij plaatsing

Als de bebordingsplannen zijn opgesteld en de benodigde goedkeuring zijn verkregen kan tot plaatsing van de bebording worden overgegaan.

Als partij die de routing vastgesteld heeft met de plicht de routing correct aan te geven, zal de gemeente de volgende taken moeten vervullen:

- ⌚ Aanbrengen van de bebording op gemeentelijke wegen, al dan niet gedelegeerd aan een derde partij (bv. aannemer);
- ⌚ Het in overleg met de Dienst Beheer Infrastructuur van de provincie Zuid-Holland (laten) aanbrengen van de bebording op provinciale wegen;
- ⌚ Het in overleg met met Wegbeheer van het Waterschap Hollandse Delta (laten) aanbrengen van de bebording op waterschapswegen.

In principe laat de provincie en waterschap de borden langs hun wegen zelf plaatsen. Maar in overleg met een gemeente of subregio (lees feitelijk opdrachtgever) kan daar eventueel in voorkomende gevallen van worden afgeweken.

Daartoe uitgenodigde private partijen stellen op basis van een bebordingsplan een offerte voor de aanschaf en plaatsing van de bebording op. Vervolgens wordt op basis hiervan (aan een van hen) opdracht tot plaatsing verleend. De bebording wordt vervolgens geplaatst en tot slot vindt er opleveringscontrole plaats. Voorafgaand aan de plaatsing van de borden neemt de opdrachtgever contact op met de diverse betrokken wegbeheerders. Partijen wijzen hiertoe contactpersonen aan en informeren elkaar hierover.

De kosten voor de plaatsing van de bebording en de kosten van de vervaardiging van de borden zullen pas definitief duidelijk worden na de offertes.

De plaatsingskosten per bord zullen in volgorde van gemeente, waterschap en provincie oplopen.

De provinciale wegen zijn met name bestemd voor de afwikkeling van bovenlokaal vervoer. Het ligt derhalve voor de hand dat de regiogemeenten de plaatsingskosten dragen.

Mogelijk dat de provincie hierbij de plaatsingskosten voor haar wegen voor haar rekening willen nemen op voorwaarde dat zij zelf de borden laat plaatsen (overname opdrachtgeversrol voor haar wegen). Definitieve duidelijkheid hierover is er na overleg met en de beoordeling van de betreffende bebordingsplannen door de provincie.

3.5 Procedure bij verwijdering

Om in overeenstemming met de te beborden routing zullen in enkele gemeenten borden wellicht weggehaald moeten worden. Ook hiervoor geldt in principe dat medewerking van de desbetreffende wegbeheerders nodig is, aangezien er werkzaamheden op de weg plaatsvinden. De procedure voor het aanbrengen van borden, zoals in de punten 3.2 en 3.4 beschreven, kan in dat geval gevolgd worden en dit dient deel uit te maken van de bebordingsplannen.

4. Beheer en onderhoud

De borden zijn in principe eigendom van de betreffende wegbeheerder. Het beheer en onderhoud hiervan is hun verantwoordelijkheid. Dit tenzij hierover met de andere wegbeheerders andere afspraken zijn gemaakt. Elke wegbeheerder heeft een overzicht van de borden langs de wegen in haar beheer. Na een verzoek tot plaatsing zullen de betreffende borden dan ook geregistreerd staan in de administratie van de wegbeheerders. Op het moment dat een bord beschadigd is door bijvoorbeeld een aanrijding, is de betreffende wegbeheerder verantwoordelijk en draagt op eigen kosten zorg voor vervanging hiervan.

Bijlage:

Kopie: